

vila, kader zbora ni; §. 62. ta redni odbor se zamore po potrebi tudi pomnožiti; §. 65. premembe te deželne vstave, ki so jo cesar z ministri dali, se zamorejo v prvem deželnem zboru od zbora nasvetovati.

Kmet, ki se je v 14 dneh brati in pisati naučil.

Marsikdo bo rekel, de bi ta utegnila bôsa biti; sam bi tudi ne bil verjel, ko bi se prepričal ne bil.

Mladi Tine v svojih otročjih létih ni imel priložnosti v šolo hoditi in se kaj naučiti. Večkrat je že za tega voljo miloval in žaloval. Pa kaj veselje vsiga ne stori!

Na pratiki je že davno vse podobe svetnikov in znamenja poznal, le kar je bilo branja ni še razumel. Sosedov sinek je začel letas v šolo hoditi in se dobro učiti. Ko se je iz šole gredé večkrat k Tinetu grét prišel, je vselej pokazal, ktere čerke in kaj se je v šoli vse naučil. Radovedni Tine je fantiča zdaj za to zdaj za uno skerbno popraševal, in se tako kmalo vsih čerk navadil. Pratika mu je bila za prvi abecednik, in ni bilo dolgo, de je že vse iména svetnikov s poznanimi čerkami vkup sostavljati in za silo izrekovati znal. — Šolarček mu zdaj še pisne čerke s kredo na steno zapiše. Tudi teh se je pridni kmetič hitro navadil, in že zna z njimi tudi svoje ime, hišno orodje itd. in vse potrebne zapomíne razločno pisati. Zdaj se vadi še pisanja na popir, in kmalo mu pojde vse ročno od rok. Ko sim mu uni dan čedne bukvice „Mali Blaže“ brati posodil, ni popred od pečí šel, de je skozi in skozi vse prebral. „Od konca se mi je malo spodtikalo, je djal, zdaj pa za potrebo že vse preduhtam!“ *) —

Upati se sme, de bo naš pridni Tine kmalo prvih premedencov eden.

Ko bi pač iz med naših mladih kmetov, ki še brati ne znajo, kateri pridniga Tineta posnemati hotel!

Nobeniga ni, de bi se branja in pisanja za potrebo ne mogel naučiti, vsakimu je to mogoče, ako ima le kolčikaj veselja.

Veselje, ljubezen do kake reči

Začetik nar prvi pri délu stori! —

A. Praprotnik.

Dopis iz Celja.

Ali hočete iz Celja kaj zvediti? Novo léto se je pri nas s hudo zimo začelo; pa kaj pravim? Že v starim sta nas veliki sneg in grozovitni mraz napadla. Obá še zdajterpita. Pa nič bi za mraz ne marali, ako bi le zdravi bili in dovolj živeža imeli. Tega nam pa silno pomanjkuje.

V Celjski vojaški bolnišnici je veliko število bolnikov. Kjer jih je popred komaj 20 ali 30 bilo, jih je zdaj 150 do 170. Večidel na legarju (Thyphus) ležijo. Iz Ogorskiga je bila bolezin pervlečena; že pa tudi po mestu in po okolici se razširja. Umerljivost je velika. —

Živež, dervá, prebivaljša in druge življenju potrebne reči tukaj od dné do dné dražji postajajo. Kmaló bo treba v Ameriko pobegniti.

Celjske „slovenske Novine“ so nehale; pa nov časopis, pod imenom „Slovenska čbela“ se je začel. S politiko se ne bo pečal; le sostavke bo dajal „za obudo in omiko slovenskiga duha.“ Vrednik je slavno znani gosp. Drobníč, začasni učenik na tukajšnji latinski šoli. Bog daj srečo!

Tudi bukvarnica za izposojevanje bukev (Leihbibliothek) se tukaj napravlja. Temelj in začetik je z nekimi 200 nemškimi povesti od tolovajev, strahov, vitezov in drugih takih knjig postavljen. To bo gotovo slovenšino močno podpiralo!

Nove politiške gosposke za štajarsko kronovino so tudi že postavljene, kakor ste v „Gracarci“ brali. Tukaj le to opomnim, de nas Celjane močno veseli, de dozdanji krožni poglavar, gosp. Schmelzer, ko kantonski glavár perviga reda pri nas ostane, kér mnogo zasluženiga možá in rodoljuba vsi častimo in ljubimo.

Ljube Novice! že ste od imenitne reči govorile, pa tudi nam na sercu leží. Ohranite nam našo milo milo slovenšino! Komaj je iz večstoletniga spanja vstala (vé ste jo izbudile), in že se ji spet jama koplje. Saj je lepa, mila, krepka, bogata; saj bodo — ako Bog da in sreča slovenska — zmirej lepši, krepkeji, bogatejši s pomočjo pridnih rodoljubnih pisateljev. Torej prosimo, naj ostane neoskrunjena od „novih oblik“! Mi serčno ljubimo iliršino, serbsino in druge hčere staroslovanske matere; pa — naj nam nihče za zlo ne vzame — mi ljubimo serčnejši svojo milo slovenšino, ter jo hočemo čisto imeti, divico nebeško!

Kar ste v 52. listu Novíc „zastran deržavniga zakonika“ takó krepko izgovorili, vse poterdimo in podpisemo. Tudi na Štajarskim (saj od Krajske meje do Celja in dalje) se govori ravno kakor na Krajskim, tistih ega, emu; oga, om, se ne sliši tukaj. Scer pa tudi mi nočemo tiste nepotrebno skovane pseudo-iliršine, ktere ne Slovenec ne Horvat ne razumeta, ktero nam pa vunder zdaj nekteri vsiliti hočejo.

Narečje stanovitno (kakoršno je naš slovenski jezik) se ne more in ne sme po volji le nekterih mož prenarediti ali pokvariti: zakaj če se narodu njegov jezik (Sprache) vzame, se mu je vse vzelo. Kaj bi rekli, ko bi, postavim, nemški pisatelji začeli angleške, ali danske, ali holandske besede, to je, „nove oblike“ (akoravno so nemškim podobne) v svoje nemške spise ali sostavke jemati zató, de bi jih tudi Anglijaní, Danci in drugi razumeli? Ali bi se ne smejala cela Evropa? Ali bi Anglijaní in drugi ne mislili, de se Nemcam v možganih méša?

De se Horvatje v tej reči Slovincam bližati nočejo, namreč de nočejo svojiga narečja s ptujimi „novimi oblikami“ zmešati, očitno dokaže, de imajo boljši „Takt“, kakor nekteri naših pisateljev. Po tem takim tudi iz večnih abecednih prepírov ne pridemo, *) namesto de bi koristne, v čisti slovenšini zložene, torej lahko razumljive knjige, kterih je narodu tako silno treba, zlagovali in pisali.

Brali smo v poslednjim listu Novíc, de se na Ljubljanski učilnici staroslovenščina razlaga. Radi bi tudi mi takó imenitno učenje poslušali. J. Š.

Žalostne oznanila.

Že prvo jutro začetiga noviga léta nas je z veliko žalostjo napolnilo, ker nam je grozovíta smert mnogopoštovaniga zlo ljubljeniga gospoda vzela. V sercu ginjeni smo brali napovedni list, de je Jernej Dolenc, dohtar zdravilstva, c. k. krožni zdravnik, in desétnik goriške narodne straže v štiri in tridesetim létu svoje starosti, in scer na bolezní (légarji) umerl, ki jo je v vojaški bolnišnici nalezal, kamor je on, desíravno sam tačas nepopolnoma zdrav, mnogim bolnim vojakam vsaki dan z veseljem pomagat hodil. — Neutruden je bil v izpolnovanji svojiga poklíca, vés goreč za slovenšino, poln ljudomile prijaznosti do vsaciga človeka, podpora revnih, prav prijatel in dober svetovavec tem, ki se s podukam mladosti pečajo. — V sredo ob štirih popoldne so ga na pokopališe nésli in pri ti prilíki se je vidilo, kakó zlo so ga ljudje cenili, kér silo veliko se jih je prizadevalo ljubljencu zadnjo čast skazati.

*) Beséda duhtati je pri nas v več krajih v rabi. Znabiti de je domača; utegnila bi se berž ko ne iz imena duh v glagol duhtati izpeljati. Pisavec.

*) V prihodnjim listu bomo s poslednjim sostavkam sklep te reči storili, in nadjamo se, de bo potem konec vsih razpartij. Vred.